

teknologiaan ja sen tutkimiseen. Varsinainen tutkimustyö alkaa vuonna 1984, joten aikaa saattaa varsinainen suunnittelutyö loppuun on melko vähän.

Miten Suomi siirtyy informaatioyhteiskuntaan ja mitä vaikutuksia informaatioteknologialla on yhteiskuntarakenteeseen, viestintäkäyttämiseen, päätöksentekoon? Miten taloudelliset, kulttuuri- ja poliittiset tekijät yhdistyvät viestintäteknologian aiheuttamiin muutoksiin yhteiskunnassa? Muun muassa nämä ovat keskeisiä kysymyksiä viestintäteknologian vaikutusten tutkimisessa. Hyödynnettävissä ovat muita informaatioyhteiskuntia koskevat tutkimukset. Ehtiikö käytäntö edelle tutkimusta tietoyhteiskunnan tullessa? Mikä tehtävä on yleisesti viestintäteknologian tai informaatioteknologian (vaikutusten) tutkimuksella? Näitä jää liikenneministeriön asettama tutkimushanke selvittämään usean tutkijatyövuoden panoksin.

Helena Mäkinen

Rauha ratkaisee

Ensimmäiset tapertelevat askeleet journalistien rauhanliikkeen aikaansaamiseksi Länsi-Euroopassa ja sen laajentamiseksi koko Eurooppaan ja toivottavasti koko maailmaan on otettu. YK:n aseidenriisuntaviikon aikana kokoontui nimittäin journalistieja kymmenestä Länsi-Euroopan maasta Helsinkiin pohtimaan toimittajien vastuuta tämän päivän maailmantilanteesta ja mahdollisuuksia järjestäytyä laajaksi ammatilliseksi rauhanliikkeeksi.

Kokouksen aikana todettiin että toimittajien rauhanliike de facto jo on olemassa ja päätteeksi hyväksyttiin julklausuma, jossa suuntaviivat sen edelleen kehittämiseksi lyödään lulkoon.

Kokouksen - virallisesti Länsi-Euroopan journalistien ensimmäinen rauhankongressi - oli kutsunut koolle Sanomalehtimiesten liitto ja suomalaisten toimittajien rauhantoimikunta. Sitä epäluuloa, jota vielä tunnetaan toimittajien rauhantyöhön osallistumista kohtaan

kuvastaa se, että kokoukseen kyllä saapui monta yksittäistä toimittajaa, jouskossa liittohallitusjäsen ja varapuheenjohtajakin, mutta IFJ:n jäsenliitot kahta lukuunottamatta eivät virallisesti olleet mukana. Toimittajien pitää edelleen seisoa sivussa maailman tapahtumista, tarkkailla, kritisoida, raportoida. Hänen osallistumisensa rauhantyöhön vaarantaa "objektiivista" uutisvälitystä.

Kokouksen aikana kävi kuitenkin ilmi että nimenomaan ammattiliitoilla olisi rutkasti töitä. Jo ensimmäisen päivän aikana jouduttiin moneen otteeseen toteamaan että ongelmia löytyy, jos haluaa omassa työssään antaa panoksen maailmanrauhan säilymiselle. Nämä ongelmat eivät kosketa ainoastaan toimittajan oikeutta osallistua esimerkiksi rauhantyöhön vaan hänen perusoikeuksiaan ihmisenä ylipäätään.

Saimme mm. kuulla länsisaksalaisesta TV-kommentaattorista, joka erotettiin työstään kun hän liittyi CDU:n rauhanaktivisteihin. Virkakielto puree maassa ja estää toimittajia osallistumasta esimerkiksi mielenosoituksiin. Norjassa toimittajilta edellytetään aktiivista tukea maan Nato-politiikalle ja varustautumiselle. Toimittajia pidätetään ja kuulustellaan, kun he julkaisevat julkisia asiakirjoja varustelusta. Toimittajat, jotka allekirjoittavat esim. Nicaraguan hallitusta tukevan vetoituksen eivät saa työssään käsitellä Väli-Amerikkaan liittyviä aiheita. Englannissa koulutetaan virallisia Nato-journalisteja maan kansallisen uutistoimiston ja puolustusvoimien toimesta. Jne, jne.

Erääksi tärkeäksi keinoksi todettiin ammattiliittojen aktiivinen tuki journalistien perusoikeuksien tunnustamiseksi sekä uusien eettisten ammattikoodien aikaansaaminen. Nämä koodit määrittelisivät suhtautumisen esim. sodan ja rauhan kysymyksiin, ydinaseisiin, varusteluun, kansojen välisten ongelmien ratkaisemiseen rauhanomaisin keinoin samalla tavalla kuin lukuisat YK:n ja Unescon sopimukset ja päätöslauselmat. Eli toimittajien ammattiliitot tunnustaisivat ne arvot, joille kansainvälinen laki ja järjestys on perustettu. Tapaamisessa peräänkuulutettiin myös painokkaasti todellista toimitusdemokratiaa, aikaa ja resursseja tutkivaan journalismiin sekä juttujen ja erityisesti lähteiden tarkistamiseen, oi-

keutta käyttää vaihtoehtoisia lähteitä ja hankkia enemmän koulutusta.

Jo ensimmäisen kokouspäivän aikana todettiin, että selvä tarve järjestäytymiseen on olemassa. Toisena päivänä sitten pohdittiin miten tästä eteenpäin. Esitettiin monta toimintaideaa - mm. tietopankin perustamista, rauhanradioasemia, matkoja ohjustukikohtiin jne. Nämä jäivät kaikki muhimaan. Konkreettisin ehdotus kuitenkin koski sihteeristön perustamista. Deutsche Journalisten Unionin edustaja ehdotti, että suomalaiset hoitaisivat sihteeristön tehtävät seuraavaan kongressiin asti, ja suomalaisten journalistien rauhantoimikunta ilmoitti ottavansa tehtävän vastaan. Tanskalaiset taas ilmoittivat tutkivansa mahdollisuuden järjestää seuraava kongressi vuoden kulluttua Kööpenhaminaan.

Kun tämä lehti ilmestyy suomalainen "sihteeristö" on jo selviytynyt ensimmäisestä urakastaan. Kokousraportti on lähetetty kaikille eurooppalaisille liitoille, ensimmäinen bulletiini on tehty ja rinta-

nappi tekstillä **Journalists for Peace** on leviämässä ympäri maailmaa. Erityyppisiä projekteja, johon tarvitaan sekä rauhan- että tiedotustutkijoiden apua, viriää etenkin pohjoismaisella tasolla.

Anne Suominen

Uusi hallitus

Marraskuun lopussa kokoontunut Tiedotusopillisen yhdistyksen vuosikokous valitsi yhdistyksen hallituksen puheenjohtajaksi toiseksi kaudeksi professori Kaarle Nordenstrengin. Vuoden 1984 hallituksen muut jäsenet ovat Katarina Eskola, Heikki Luostarinen, Sirpa Puhakka, Terhi Rantanen, Juha Samola, Ismo Silvo ja Pekka Väisänen.

Numeron kirjoittajia

ERÄSAARI, Risto. VTL, vt. apulaisprofessori, Jyväskylän yliopisto.

ESKOLA, Katarina. VTT, erikoissuunnittelija, Jyväskylän yliopisto.

HEMÄNUS, Pertti. Professori, Tampereen yliopisto.

KIVIKURU, Ullamaija. FM, assistentti, Helsingin yliopisto.

LUOSTARINEN, Heikki. YK, tuntiopettaja, Tampereen yliopisto.

MÄKINEN, Helena. YM, assistentti, Helsingin yliopisto.

NIINILUOTO, Ilkka. Professori, Helsingin yliopisto.

PIETILÄ, Veikko. Apulaisprofessori, Tampereen yliopisto.

SUOMINEN, Anne. Toimittaja, STT, Helsinki.